

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Vastaus valtuustoaloitteeseen ”Aluevaltuustoaloite lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisystä Pirkanmaan hyvinvointialueella”

Vihreä aluevaltuustoryhmä ja muut aloitteen allekirjoittajat ovat aluevaltuuston kokouksessa 23.9.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa pyytäneet selvittämään Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluiden riittävydestä ja mahdollisuuksista vastata aloitteessa esitettyihin ongelmiin.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Kiitämme aluevaltuustoaloitteen tehneitä tahoja tämän tärkeän kysymyksen esiin nostamisesta. Pirkanmaan hyvinvointialueella väkivallan ehkäisy on yhtenä keskeisenä osa-alueena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Väkivaltaa ehkäistään tehokkaimmin tunnistamalla sille altistavat riskitekijät ja toisaalta hyvinvointia ja terveyttä edistävät tekijät, jotka vahvistuessaan toimivat suojaavina myös perhe- ja lähisuhdeväkivallan osalta.

Kesäkuussa 2024 hyväksytty väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma on laadittu tukemaan väkivallan ehkäisyn toteutumista hyvinvointialueen palveluissa ja keskeisillä yhdyspinnoilla.

Väkivallan ehkäisy on hyvinvointialueiden tehtävä, kuten myös ehkäisevä päihdetyö ja elintapaohjaus. Sitä ohjaavat nk. Istanbulin sopimuksen ohella myös lainsäädäntö ja muut ihmisoikeussopimukset. Hyvinvointialueiden rooli väkivallan ehkäisyssä on moniportainen; toisaalta koordinoiva ja toisaalta väkivaltariskissä olevan asiakkaan tai potilaan tunnistava sekä tukeva kaikissa kohtaavissa työmuodoissa.

Väkivallan ehkäisyn koordinaatiotehtävä kuuluu organisatorisesti vuoden 2025 alusta lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjalle, osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ehkäisevän työn kokonaisuutta.

Helmikuussa 2025 julkaistava sosiaalinen raportti ”Lähisuhdeväkivallan ilmentyminen ja työskentelyn kehittäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella” käsittelee valtuustoaloitteessakin esiin nostettua haastetta palveluiden yhteensovittamisessa tilanteessa, jossa perhe- ja lähisuhdeväkivalta on tullut työskentelyssä näkyväksi.

Valtuustoaloitteessa esiin nostettu riittävän osaamisen turvaaminen on myös Pirkanmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan keskeisen tärkeää. Henkilöstön väkivaltaerityistä osaamista on kartoitettu osana sosiaalista raporttia lasten, nuorten ja perheiden palveluissa toteutetun henkilöstökyselyn sekä avopalvelulinjalla ja ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjalla rakenteellisten sosiaalityön tiimien keskusteluiden avulla. Kyselyn tulokset vahvistivat valtuustoaloitteessa esiin nostetun käsityksen siitä, että osaaminen väkivalta-asioissa koetaan yhä vaatimattomaksi ja koulutusta näistä teemoista toivotaan varsin laajasti.

Sosiaalisessa raportissa on koottu vuoden 2024 aikana toteutuneet väkivaltateemaiset koulutuskokonaisuudet ja -tilaisuudet. Raportin perusteella voidaan todeta, että koulutusta on tarjolla kattavasti ja monimuotoisesti. Keskeisimpänä kysymyksenä on herännyt henkilöstön tosiasialliset mahdollisuudet osallistua näihin koulutuksiin sekä toisaalta se, miten systemaattinen täydennyskoulutus on johtamisrakenteessa huomioitu toteutuvan.

Alueellisessa väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmassakin väkivaltariskin tunnistaminen, puheeksi ottaminen ja osaamisen vahvistaminen on nostettu yhdeksi keskeiseksi toimenpiteeksi. Väkivaltaa kokeneen asiakkaan kanssa työskentelyyn kehitetty ”Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake” on vaikuttava puheeksi oton ja ohjauksen työväline, jota suositellaan käytettäväksi kaikilla Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulinjoilla, kaikissa kohtaavissa palveluissa. Sekä täydennyskoulutusta ja osaamisen vahvistamisen keinoja, kuten em. suodatin- ja kartoituslomakkeen käyttöä on pyritty jalkauttamaan kaikkien palvelulinjojen johtoryhmävierailuissa syksyn 2024 aikana. Haastavana näiden toimien implementoinnissa on näyttäytynyt vaihtelevat ja osin epäselvät käytännöt johtoryhmien päätösten jalkauttamisessa käytännön työhön.

Kuten aluevaltuustoaloitteessa, myös Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa valvovan asiantuntijaryhmän GREVION maaraportissa (2024) monialainen palvelutarpeen arviointi on nostettu yhdeksi keskeiseksi toimenpiteeksi, jolla väkivaltaa kokeneen asiakkaan tilanne tulisi mahdollisimman laaja-alaisesti ymmärretyksi. Turvakodissa olevan pirkanmaalaisen asiakkaan monialaisen palvelutarpeen arvioinnin kehittämiseksi on sosiaalisen raportin myötä päädytty kokoamaan työryhmä, joka osaltaan varmistaa väkivaltaerityisten kysymysten huomioinnin

osana palvelutarpeen arviointiprosessien kehittämistä. On tunnistettu tosiasia, että monialainen yhteistyö turvakotipalvelujen ja hyvinvointialueen palvelujen yhdyspinnalla vaatii vahvistamista ja yhteisesti sovittuja rakenteita.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että Pirkanmaan hyvinvointialueella on tunnistettu aluevaltuustoaloitteessa esiin nostetut pulmakohdat ja niiden ratkaisemiseksi on lähdetty kehittämään toimenpiteitä. Väkivaltaa kokeneen tai sitä tehneen asiakkaan palvelupolkujen ja -ketjujen luominen osaltaan selkiyttää asiakkaan saamaa palvelua ja kokonaisprosessia näissä erityisen vaativissa tilanteissa. Vuonna 2024 avatut väkivallan ehkäisyn verkkosivustot sekä hyvinvointialueen ammattilaisille että pirkanmaalaisille, osaltaan mahdollistavat oikea-aikaisen ja laadukkaan tiedon sitä tarvitseville. Toimivat tuki- ja konsultaatorakenteet ovat täydennyskoulutusten ohella keskeisen tärkeitä hyvinvointialueen ammattilaisille. Hyvin toimivista tuki- ja konsultaatorakenteista esimerkiksi Barnahus on hyvä esimerkki.

Väkivallan ehkäisy on yhteistyötä myös hyvinvointialueorganisaation sisällä.

Kokonaiskoordinaatiotehtävän menestyksekkäs hoitaminen vaatii yli palvelulinjojen toteutuvaa yhteistyötä, integraatioperiaatteiden mukaisesti. Väkivallan ja erityisesti vakavan väkivallan esiin tullessa näiden asiakasperheiden priorisointi hyvinvointialueen palveluissa on ensiarvoisen tärkeää ja työtä sen eteen on vielä paljon tehtävä. Vastaus on käsitelty sosiaali- ja terveystieteiden johtoryhmässä sekä hyvinvointialueen johtoryhmässä.

Vastuuvalmistelija

Noora Kannisto

Suunnittelupäällikkö

Lasten, nuorten ja perheiden palvelulinja, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi, ehkäisevä työ